

Bartkowski Juliusz

Data urodzenia: 1864

ksiądz katolicki, kanonik gremialny Kapituły Katedralnej, protonotariusz apostolski (infułat), Oficjał Sądu Biskupiego, działacz społeczny, członek zwyczajny Towarzystwa Naukowego w Toruniu w l. 1905–1937.

Urodził się w 1864 r. w Gniewie. Jego rodzicami byli Marceli, trudniący się handlem, i Maria Scheumann. W 1884 r. ukończył gimnazjum chełmińskie i zdał egzamin dojrzałości. Następnie studiował teologię na uniwersytetach we Wrocławiu, Würzburgu, Monachium i Seminarium Duchowny w Pelplinie. W trakcie nauki we Wrocławiu należał do Towarzystwa Literacko-Słowiańskiego. Świecenia kapłańskie otrzymał w 1888 r. Po epizodzie pracy duszpasterskiej w Jeżewie (1889–1893), resztę swojego życia spędził w Pelplinie. Wraz z objęciem posługi w parafii pelplińskiej zaczął pełnić obowiązki prezesa tamtejszego Towarzystwa Ludowego. W 1900 r. został proboszczem parafii pelplińskiej, a pięć lat później członkiem TNT. Jeszcze przed przyłączeniem Pomorza do Polski w l. 1918–1920 pełnił funkcję dziekana dekanatu gniewskiego. Był fundatorem stypendiów dla uczniów Collegium Marianum w Pelplinie. To jemu placówka ta zawdzięcza przetrwanie krytycznych lat 1918–1920, ponieważ wydając „odezwę do społeczeństwa” zmobilizował opinię publiczną do materialnego wsparcia. W l. 1920–1926 pełnił funkcję Wikariusza Generalnego oraz kuratora kasy biskupiej, a 1926–1939 sprawował urząd oficjała Sądu Biskupiego. Zwieńczeniem jego działalności zarówno duszpasterskiej, jak i publicznej, była nominacja papieska do godności protonotariusza apostolskiego oraz odznaczenie Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski w 1938 r. Jego dalszą karierę przerwała druga wojna światowa. W październiku 1939 został aresztowany i zamordowany przez Niemców. Zwłoki księdza Juliusza Bartkowskiego zostały odnalezione, ekshumowane i złożone w zbiorowej mogile na pelplińskim cmentarzu dopiero pod koniec 1945 r.

Literatura:

1. Mańkowski A., *Prałaci i kanonicy katedralni chełmińscy od założenia kapituły do naszych czasów*, Toruń 1928, s. 9.
2. Mross H., *Bartkowski Juliusz (1864–1939)*, [w:] *Słownik biograficzny kapłanów diecezji chełmińskiej wyświęconych w latach 1821–1920*, Pelplin 1995, s. 4–5.

Piotr Świerkowski